

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan sorularımın Anayasa'nın 98, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96 ve 99. Maddeleri uyarınca **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından, öngörülen yasal süresi içinde cevaplanması konusunda gereğini bilginize sunarım.

Sevilay ÇELENK
Diyarbakır Milletvekili

Rusya'nın 24 Şubat 2022'de Ukrayna'yı işgalinin ardından, çatışma bölgelerinde yaşayan çocukların güvenli bir bölgeye tahliyesi amacıyla yürütülen süreç kapsamında Ukraynalı iş insanı Ruslan Shostak'ın yönettiği "Savaşsız Çocukluk Projesi" ile 510 yetim çocuk Türkiye'ye getirilerek geçici olarak otellere ve yerel çocuk koruma kurumlarına yerleştirilmiştir.

Bu süreçte yaşanan ağır ihmal ve istismar vakalarına ilişkin bulgular, Burcu Karakaş, Anna Babinets ve Yanina Kornienko tarafından yürütülen Slidstvo.Info araştırması kapsamında Agos internet sitesinde "Türkiye'ye getirilen Ukraynalı yetimlere yönelik ihmal ve istismar zinciri" başlığıyla haberleştirilerek kamuoyuna yansımıştır. Söz konusu habere göre, Mart 2024'te Ukrayna Parlamentosu İnsan Hakları Komiseri, Dnipropetrovsk Bölgesel Askeri İdaresi, Türkiye Kamu Denetçiliği Kurumu ve UNICEF Türkiye temsilcilerinden oluşan heyetin Antalya Beldibi'ndeki otelde yaptığı inceleme, ağır ihmaller zincirini açığa çıkarmıştır. Heyetin hazırladığı raporda çocukların psikolojik ve fiziksel şiddet gördüğü, cinsel istismara maruz kaldığı ve iki kız çocuğunun otel çalışanları tarafından hamile bırakıldığı tespit edilmiştir. Tanık beyanları ile çocukların anlatımları, Ukraynalı refakatçilerin bu ilişkileri bildiği ve engellemediğini göstermektedir.

Hamile kalan iki kız çocuğunun apar topar Ukrayna'ya gönderildiği, doğum süreçlerinde sosyal hizmet desteği alamadıkları, ağır travma yaşadıkları ve çocuklardan birinin doğumdan sonra intihar girişiminde bulunduğu ifade edilmiştir. Habere göre Antalya İl Müdürlüğü'nün suç duyurusunda bulunduğu ancak Türkiye'deki soruşturmanın takipsizlikle sonuçlandığı ve Ukrayna'da başlatılan soruşturmanın delil yetersizliği gerekçesiyle kapatıldığı anlaşılmaktadır.

Raporda ayrıca çocuklara yönelik sistematik ihmal bulgularına yer verilmiştir. Bunlar arasında yeterli tıbbi bakımın sağlanmaması, özel diyet gerektiren çocuklara uygun beslenme verilmemesi, hijyen eksiklikleri, yetersiz güvenlik önlemleri, yabancı kişilerin otellere giriş taleplerindeki artış, çocukların bağış kampanyalarında zorla şiir ve şarkı söylemeye yönlendirilmesi, etkinliklere katılmayı reddeden çocukların cezalandırılması ve bazı çocukların otelde kaybolacak kadar denetimsiz bırakılması bulunmaktadır.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın internet sitesindeki açıklamalara göre, Ukraynalı çocukların Türkiye'ye kabulü, konaklaması ve sosyal hizmetlere erişimi Bakanlığın sorumluluğu altındadır. Bu çerçevede çocukların barınma koşullarının takibi, güvenliği, psiko-sosyal ihtiyaçları ve refakatçi personelin denetimi, ilgili il müdürlüklerinin görev alanındadır.

Savaş ortamından çıkarılarak Türkiye'ye getirilen ve tamamı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın sorumluluğuna teslim edilen çocuklara yönelik bu ihlaller, hem ulusal mevzuat hem de tarafı olduğumuz uluslararası sözleşmeler bakımından ciddi yükümlülük ihlalleri oluşturmaktadır. Çocukların korunması, şiddetten ve istismardan uzak güvenli bir ortamda yaşamaları, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi başta olmak üzere Türkiye'nin bağlayıcı sorumlulukları arasındadır.

Bu bağlamda;

1. Antalya'da 'Savaşız Çocukluk Projesi' kapsamında konaklatılan Ukraynalı çocuklara ilişkin ortaya çıkan istismar ve ihmal iddiaları Bakanlığınızın bilgisine ilk olarak hangi süreçte ve hangi kanallar üzerinden ulaşmıştır? Bakanlığınızca hangi müdahale, denetim veya inceleme adımları hayata geçirilmiştir?
2. Söz konusu çocukların yerleştirildiği Antalya'daki tesis, Bakanlığınıza bağlı denetim birimleri tarafından konaklama süreci boyunca hangi periyotlarda incelenmiştir? Yapılan bu kontrollerin tarihleri ile denetim raporlarında tespit edilen bulgular kamuoyuna açıklanacak mıdır?
3. Antalya'daki tesiste iki kız çocuğunun hamile bırakıldığına ilişkin bilgiler Bakanlığınızın kayıtlarına ilk olarak hangi aşamada girmiştir? Bu durumun öğrenilmesinin ardından Bakanlığınızca hangi idari, hukuki veya koruyucu süreçler başlatılmıştır?
4. Hamile kaldığı tespit edilen iki kız çocuğunun olayın hemen ardından Ukrayna'ya gönderilmesi süreci Bakanlığınızın bilgisi, onayı ve koordinasyonu dahilinde mi gerçekleşmiştir?
5. Türkiye'de yürütülen soruşturmanın, kız çocuklarının "cinsel birlikteliğe rızası olduğu" kanaati ve şikâyetçi olmadıkları gerekçesiyle takipsizlikle sonuçlandığı ve savcılık tarafından çocukların ifadesine dahi başvurulmadığı iddia edilmektedir. Buna karşılık İletişim Başkanlığı'nın açıklamasında sürecin devam ettiği ifade edilmiş ancak herhangi bir bilgi paylaşılmamıştır. Yaşanan olayla ilgili adli ve idari soruşturma şu an hangi aşamada?
6. Türkiye'de bulundukları süre boyunca çocukların barınma koşulları, sağlık hizmetlerine erişimleri, güvenlikleri ve refakatçi personelin yeterliliği Bakanlığınız tarafından nasıl takip edilmiştir? İl Müdürlüklerinin hazırladığı kontrol ve denetim raporlarında hangi bulgular yer almaktadır ve bu raporların kamuoyuna açıklanması planlanmakta mıdır?
7. Ukrayna Büyükelçiliği ve UNICEF Türkiye tarafından iletilen, Shostak Vakfı'nın çocuklara erişimi kısıtladığı ve Bakanlık personelinin denetim yapmasını güçleştirdiği yönündeki uyarılar karşısında Bakanlığınız hangi işlemleri gerçekleştirmiştir? Bu vakıf veya sorumlu kişiler hakkında herhangi bir idari ya da adli süreç başlatılmış mıdır?

8. Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler gereği, Ukraynalı çocuklara yönelik istismar ve ağır ihmal vakalarının yaşanması karşısında Bakanlığınızın yaptığı iç incelemelerde herhangi bir kurumsal ihmal veya görev kusuru tespit edilmiş midir? Çocukların korunmasına ilişkin hangi yükümlölüklerin yerine getirilmediği belirlenmiştir ve bu nedenle hakkında idari soruşturma başlatılan, görevden uzaklaştırılan ya da disiplin işlemi uygulanan personel var mıdır?
9. İstismar vakalarında adı geçen otel personeliyle ilgili olarak, çalışanlar için adli sicil taraması, çocukla çalışma ehliyeti ve çocuk koruma eğitimi gibi zorunlu standartların uygulanıp uygulanmadığı nedir? Çocukların bulunduğu kat ve odalara erişim konusunda herhangi bir güvenlik kısıtlaması oluşturulmuş mudur ve bu çalışanlar hakkında Bakanlığınızca hangi işlem yapılmıştır? Ayrıca, bu kişilerle ilgili yürütölen soruşturma řu an hangi aşamadadır ve söz konusu kişiler serbest mi yoksa gözaltında mıdır?
10. Türkiye'ye çeşitli projeler, vakıflar ya da dernekler aracılığıyla toplu olarak getirilen ve otel ya da kamp benzeri tesislerde barındırılan mülteci/sığınmacı çocuklara ilişkin güncel veri nedir? Bu çocuklara yönelik barınma, güvenlik ve bakım süreçlerinin hangi kurumlar tarafından, hangi aralıklarla ve hangi esaslara göre denetlenmektedir?